

Կ-292¹-07.06.2022-ՊԻ-011

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍՎՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. Հայաստանի Հանրապետության 2018 թվականի փետրվարի 9-ի քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգրք) 105-րդ հոդվածի 1-ին մասի 9-րդ կետի «գումարը» բառից հետո լրացնել «,որը ներառում է նաև մինչև դատարան դիմելը պարտադիր հաշտարարության իրականացման համար հաշտարարին կողմի վճարած վարձատրության գումարը.» բառերով:

Հոդված 2. Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 3.1-ին մասով.

«3.1. Օրենքով նախատեսված դեպքերում մինչև դատարան դիմելը պարտադիր հաշտարարության պահանջ սահմանված լինելու դեպքում հայցադիմումում նշվում են վեճը հաշտությամբ լուծելու ուղղությամբ կատարված գործողությունները:»:

Հոդված 3. Օրենսգրքի 122-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 1.1.- 1.4.-րդ մասերով.

«1.1. Օրենքով նախատեսված դեպքերում մինչև դատարան դիմելը պարտադիր հաշտարարության պահանջ սահմանված լինելու դեպքում հայցադիմումին կցվում է հաշտարարության ավարտման վերաբերյալ արձանագրության բնօրինակը: Օրենքով նախատեսված դեպքերում առցանց հաշտարարության իրականացման պարագայում հայցադիմումին կարող է կցվել հաշտարարի էլեկտրոնային ստորագրությամբ

հաշտարարության ավարտման վերաբերյալ արձանագրությունը: «Հաշտարարության մասին» օրենքով նախատեսված այն դեպքերում, երբ որևէ հիմքով անձին թույլատրված է չսպառել պարտադիր հաշտարարության պահանջը կամ պարտադիր հաշտարարության իրականացումը օրենքով նախատեսված դեպքերում անհնարին է, ապա հայցադիմումին կցվում է օրենքով նախատեսված այդ հիմքերը հիմնավորող օրենքով նախատեսված թույլատրելի ապացույց:

1.2. «Հաշտարարության մասին» օրենքի 2-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետով սահմանված դեպքերում սույն հոդվածի 1.1.-ին մասով նախատեսված փաստաթղթի փոխարեն հայցադիմումին կցվում է «Ընտանիքում բռնության կանխարգելման, ընտանիքում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության և ընտանիքում համերաշխության վերականգնման մասին» օրենքով նախատեսված պաշտպանության միջոցներից որևէ մեկի կիրառման մասին որոշման պատճենը:

1.3. «Հաշտարարության մասին» օրենքի 2-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-3-րդ կետերով սահմանված դեպքերում սույն հոդվածի 1.1.-ին մասով նախատեսված փաստաթղթի փոխարեն հայցադիմումին կցվում է դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտի պատճենը:

1.4. «Հաշտարարության մասին» օրենքի 11.1-ին հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքում սույն հոդվածի 1.1.-ին մասով նախատեսված փաստաթղթի փոխարեն հայցադիմումին կցվում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության կողմից հաշտարարի նշանակման անհնարինության վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության կողմից տրամադրված տեղեկանքը:»:

Հոդված 4. Օրենսգրքի 137-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 7.1-ին մասով.

«7.1. Մինչև դատարան դիմելը օրենքով պարտադիր հաշտարարության իրականացման պահանջ նախատեսված լինելը խոչընդոտ չէ հայցի նախնական ապահովման միջոցների կիրառման համար:»:

Հոդված 5. Օրենսգրքի 167-րդ հոդվածի 3-րդ մասում՝

1) «մինչև» բառը փոխարինել «ոչ պակաս քան երկու, և ոչ ավելի քան» բառերով.

2) հանել «անվճար» բառը:

Հոդված 6. Օրենսգրքի 175-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 2-րդ մասով.

«2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված դատավարական գործողությունները կատարելուց հետո դատարանը կարող է նշանակել ոչ պակաս, քան երկու և ոչ ավել, քան չորս ժամ հաշտարարություն, եթե մեծ է վեճը հաշտությամբ ավարտելու հավանականությունը:»:

Հոդված 7. Օրենսգրքի 184-րդ հոդվածում՝

1) 2-րդ մասը շարադրել նոր խմբագրությամբ.

«2. Եթե մեծ է վեճը հաշտությամբ ավարտելու հավանականությունը, ապա դատարանն իր նախաձեռնությամբ մեկ անգամ կարող է նշանակել ոչ պակաս, քան երկու և ոչ ավել, քան չորս ժամ հաշտարարություն:»:

2) 4-5-րդ մասերը շարադրել նոր խմբագրությամբ.

«4. Կողմերի միջնորդությամբ արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ հաշտարարական գործընթաց սկսելիս հաշտարարի թեկնածության վերաբերյալ առաջարկ չներկայացվելու կամ դատարանի նախաձեռնությամբ հաշտարարություն նշանակելու դեպքում դատարանը մեկօրյա ժամկետում հաշտարարի թեկնածություն ներկայացնելու պահանջագիր է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն՝ պահանջագրում նշելով դատական գործի համարը, գործին մասնակցող անձանց անունները (անվանումները), կողմերի միջև առկա վեճի բնույթը, պահանջները, այլ անհրաժեշտ տվյալները:

5. Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության կողմից հաշտարարի թեկնածություն ներկայացվելուց հետո կամ կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ հաշտարար ընտրելու դեպքում դատարանը մեկօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում հաշտարար նշանակելու մասին, որտեղ նշվում են գործին մասնակցող անձինք, կողմերի միջև առկա վեճի բնույթը, պահանջները, հաշտարարության ժամկետները, արտոնագրված հաշտարարի անունը, այլ անհրաժեշտ տվյալներ, հաջորդ դատական նիստի

ժամանակը և վայրը, ինչպես նաև հաշտարարությունը առցանց իրականացնելու հնարավորության մասին:».

3) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 4.1-ին մասով.

«4.1. Հաշտարարն իրավունք ունի ծանոթանալու գործի նյութերին, ստանալու դրանց պատճենները, գործի նյութերից անելու քաղվածքներ, լուսանկարներ, լուսապատճեններ և պատճեններ:».

4) 6-րդ մասում «անձանց» բառից հետո լրացնել «և հաշտարարին» բառերով:

5) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 7-9-րդ մասերով.

«7. Եթե կողմերից մեկը միջնորդում է հաշտարարությունն առցանց իրականացնելու վերաբերյալ և մյուս կողմը չի առարկում, ապա հաշտարարությունը կարող է նշանակվել առցանց:

8. «Հաշտարարության մասին» օրենքի 9.1-ին հոդվածով նախատեսված փոխկապակցվածության հիմքերի կամ 9.1-ին հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հանգամանքների առկայությունը նույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված կարգով անտեսելու մասին կողմերի որոշման չկայացման դեպքում հաշտարարը պարտավոր է այդ մասին եռօրյա ժամկետում գրավոր տեղեկացնել դատարանին:

9. Սույն հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված դեպքում դատարանը, ստուգելով «Հաշտարարության մասին» օրենքի 9.1-ին հոդվածով նախատեսված փոխկապակցվածության հիմքերի կամ 9.1-ին հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հանգամանքների առկայության հանգամանքը, տեղեկացումը ստանալու պահից եռօրյա ժամկետում հաշտարարի նոր թեկնածություն ներկայացնելու պահանջագիր է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն: Նոր թեկնածուի ընտրությունն ու հաշտարարի նշանակումն իրականացվում են սույն հոդվածի 4-6-րդ մասերով սահմանված կարգով:»:

Հոդված 8. Օրենսգրքի 187-րդ հոդվածում՝

1) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 1.1-ին մասով.

«1.1. Սույն օրենսգրքի 184-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով դատարանի նախաձեռնությամբ նշանակված հաշտարարության արդյունքում կողմերի չհաշտվելու դեպքում հաշտարարության հետ կապված ծախսերը կրում է այն կողմը, որի դեմ կայացվել է եզրափակիչ դատական ակտ: Հայցը մասնակի բավարարելու մասին դատական ակտ կայացնելիս հաշտարարության հետ կապված ծախսերը դատարանը կողմերի միջև բաշխում է բավարարված հայցապահանջների չափին համամասնորեն:».

2) 4-րդ մասից հանել «կամ մասնակի» բառերը:

Հոդված 9. Օրենսգրքի 192-րդ հոդվածի 4-րդ մասը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 8-րդ կետով.

«8) «Հաշտարարության մասին» օրենքով սահմանված դեպքերում պետական բյուջեից կողմին վճարման ենթակա գումարի չափի վերաբերյալ:»:

Հոդված 10. Օրենսգրքի 289-րդ հոդվածի 1-ին մասում «(առկայության դեպքում),» բառերից հետո լրացնել «արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ հաշտարարի վարձատրության վերաբերյալ ապացույցը (վճարած լինելու դեպքում)» բառերով:

Հոդված 11. Եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասներորդ օրը և տարածվում է այն վեճերի վրա, որոնցով դեռևս հայցադիմում չի ներկայացվել դատարան:

Կ-292' -07.06.2022-ՊԻ-011/1

ՏԵՂԵԿԱՆՔ ՓՈՓՈԽՎՈՂ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՍԱԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հոդված 1. Հայաստանի Հանրապետության 2018 թվականի փետրվարի 9-ի քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգրք) 105-րդ հոդվածի 1-ին մասի 9-րդ կետի «գումարը» բառից հետո լրացնել «,որը ներառում է նաև մինչև դատարան դիմելը պարտադիր հաշտարարության իրականացման համար հաշտարարին կողմի վճարած վարձատրության գումարը.» բառերով:

~~**Հոդված 2.** Օրենսգրքի 109-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 8-րդ մասով:~~

~~«8. Եթե օրենքով նախատեսված է մինչև դատարան դիմելը պարտադիր հաշտարարության իրականացման պահանջ, ապա անկախ գործի ելքից դատական ծախսերը լրիվ դրվում են գործին մասնակցող այն անձի վրա, որը հրաժարվել կամ խուսափել է մասնակցել հաշտարարությանը:»:~~

Հոդված 23. Օրենսգրքի 121-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 3.1-ին մասով.

«3.1. Օրենքով նախատեսված դեպքերում մինչև դատարան դիմելը պարտադիր հաշտարարության պահանջ սահմանված լինելու դեպքում հայցադիմումում նշվում են վեճը հաշտությամբ լուծելու ուղղությամբ կատարված գործողությունները:»:

Հոդված 34. Օրենսգրքի 122-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 1.1.- 1.4.-րդ մասերով.

«1.1. Օրենքով նախատեսված դեպքերում մինչև դատարան դիմելը պարտադիր հաշտարարության պահանջ սահմանված լինելու դեպքում հայցադիմումին կցվում է հաշտարարության ավարտման վերաբերյալ արձանագրության բնօրինակը: Օրենքով նախատեսված դեպքերում առցանց հաշտարարության իրականացման պարագայում հայցադիմումին կարող է կցվել հաշտարարի էլեկտրոնային ստորագրությամբ

հաշտարարության ավարտման վերաբերյալ արձանագրությունը: «Հաշտարարության մասին» օրենքով նախատեսված այն դեպքերում, երբ որևէ հիմքով անձին թույլատրված է չսպառել պարտադիր հաշտարարության պահանջը կամ պարտադիր հաշտարարության իրականացումը օրենքով նախատեսված դեպքերում անհնարին է, ապա հայցադիմումին կցվում է օրենքով նախատեսված այդ հիմքերը հիմնավորող օրենքով նախատեսված թույլատրելի ապացույց:

1.2. «Հաշտարարության մասին» օրենքի 2-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետով սահմանված դեպքերում սույն հոդվածի 1.1.-ին մասով նախատեսված փաստաթղթի փոխարեն հայցադիմումին կցվում է «Ընտանիքում բռնության կանխարգելման, ընտանիքում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության և ընտանիքում համերաշխության վերականգնման մասին» օրենքով նախատեսված պաշտպանության միջոցներից որևէ մեկի կիրառման մասին որոշման պատճենը»:

1.3. «Հաշտարարության մասին» օրենքի 2-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-3-րդ կետերով սահմանված դեպքերում սույն հոդվածի 1.1.-ին մասով նախատեսված փաստաթղթի փոխարեն հայցադիմումին կցվում է դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտի պատճենը:

1.4. «Հաշտարարության մասին» օրենքի 11.1-ին հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված դեպքում սույն հոդվածի 1.1.-ին մասով նախատեսված փաստաթղթի փոխարեն հայցադիմումին կցվում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության կողմից հաշտարարի նշանակման անհնարինության վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության կողմից տրամադրված տեղեկանքը»:

Հոդված 45. Օրենսգրքի 137-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 7.1-ին մասով.

«7.1. Մինչև դատարան դիմելը օրենքով պարտադիր հաշտարարության իրականացման պահանջ նախատեսված լինելը խոչընդոտ չէ հայցի նախնական ապահովման միջոցների կիրառման համար»:

Հոդված 56. Օրենսգրքի 167-րդ հոդվածի 3-րդ մասում՝

1) «մինչև» բառը փոխարինել «ոչ պակաս քան երկու, և ոչ ավելի քան» բառերով.

2) հանել «անվճար» բառը:

Հոդված 67. Օրենսգրքի 175-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 2-րդ մասով.

«2. Սույն հոդվածի 1-ին մասում նշված դատավարական գործողությունները կատարելուց հետո դատարանը կարող է նշանակել ոչ պակաս, քան երկու և ոչ ավել, քան չորս ժամ հաշտարարություն, եթե մեծ է վեճը հաշտությամբ ավարտելու հավանականությունը:»:

Հոդված 78. Օրենսգրքի 184-րդ հոդվածում՝

3) 2-րդ մասը շարադրել նոր խմբագրությամբ.

«2. Եթե մեծ է վեճը հաշտությամբ ավարտելու հավանականությունը, ապա դատարանն իր նախաձեռնությամբ մեկ անգամ կարող է նշանակել ոչ պակաս, քան երկու և ոչ ավել, քան չորս ժամ հաշտարարություն:»:

4) 4-5-րդ մասերը շարադրել նոր խմբագրությամբ.

«4. Կողմերի միջնորդությամբ արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ հաշտարարական գործընթաց սկսելիս հաշտարարի թեկնածության վերաբերյալ առաջարկ չներկայացվելու կամ դատարանի նախաձեռնությամբ հաշտարարություն նշանակելու դեպքում դատարանը մեկօրյա ժամկետում հաշտարարի թեկնածություն ներկայացնելու պահանջագիր է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության **Արդարադատության արդարադատության** նախարարություն՝ պահանջագրում նշելով դատական գործի համարը, գործին մասնակցող անձանց անունները (անվանումները), կողմերի միջև առկա վեճի բնույթը, պահանջները, այլ անհրաժեշտ տվյալները:

5. Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության կողմից հաշտարարի թեկնածություն ներկայացվելուց հետո կամ կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ հաշտարար ընտրելու դեպքում դատարանը մեկօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում հաշտարար նշանակելու մասին, որտեղ նշվում են գործին մասնակցող անձինք, կողմերի միջև առկա վեճի բնույթը, պահանջները, հաշտարարության ժամկետները, արտոնագրված հաշտարարի անունը, այլ անհրաժեշտ տվյալներ, հաջորդ դատական նիստի

ժամանակը և վայրը, ինչպես նաև հաշտարարությունը առցանց իրականացնելու հնարավորության մասին:».

3) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 4.1-ին մասով.

«4.1. Հաշտարարն իրավունք ունի ծանոթանալու գործի նյութերին, ստանալու դրանց պատճենները, գործի նյութերից անելու քաղվածքներ, լուսանկարներ, լուսապատճեններ և պատճեններ:».

4) 6-րդ մասում «անձանց» բառից հետո լրացնել «և հաշտարարին» բառերով:

5) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 7-9-րդ մասերով.

«7. Եթե կողմերից մեկը միջնորդում է հաշտարարությունն առցանց իրականացնելու վերաբերյալ և մյուս կողմը չի առարկում, ապա հաշտարարությունը կարող է նշանակվել առցանց:

8. «Հաշտարարության մասին» օրենքի 9.1-ին հոդվածով նախատեսված փոխկապակցվածության հիմքերի կամ 9.1-ին հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հանգամանքների առկայությունը նույն հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված կարգով անտեսելու մասին կողմերի որոշման չկայացման դեպքում հաշտարարը պարտավոր է այդ մասին եռօրյա ժամկետում գրավոր տեղեկացնել դատարանին:

9. Սույն հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված դեպքում դատարանը, ստուգելով «Հաշտարարության մասին» օրենքի 9.1-ին հոդվածով նախատեսված փոխկապակցվածության հիմքերի կամ 9.1-ին հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հանգամանքների առկայության հանգամանքը, –տեղեկացումը ստանալու պահից եռօրյա ժամկետում հաշտարարի նոր թեկնածություն ներկայացնելու պահանջագիր է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն: Նոր թեկնածուի ընտրությունն ու հաշտարարի նշանակումն իրականացվում են սույն հոդվածի 4-6-րդ մասերով սահմանված կարգով:»:

Հոդված 89. Օրենսգրքի 187-րդ հոդվածում՝

1) լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 1.1-ին մասով.

«1.1. Սույն օրենսգրքի 184-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգով դատարանի նախաձեռնությամբ նշանակված հաշտարարության արդյունքում կողմերի չհաշտվելու դեպքում հաշտարարության հետ կապված ծախսերը կրում է այն կողմը, որի դեմ կայացվել է եզրափակիչ դատական ակտ: Հայցը մասնակի բավարարելու մասին դատական ակտ կայացնելիս հաշտարարության հետ կապված ծախսերը դատարանը կողմերի միջև բաշխում է բավարարված հայցապահանջների չափին համամասնորեն:».

2) 4-րդ մասից հանել «կամ մասնակի» բառերը:

Հոդված 9. Օրենսգրքի 192-րդ հոդվածի 4-րդ մասը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 8-րդ կետով.

«8) «Հաշտարարության մասին» օրենքով սահմանված դեպքերում պետական բյուջեից կողմին վճարման ենթակա գումարի չափի վերաբերյալ:»:

Հոդված 10. Օրենսգրքի 289-րդ հոդվածի 1-ին մասում «(առկայության դեպքում),» բառերից հետո լրացնել «արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ հաշտարարի վարձատրության վերաբերյալ ապացույցը (վճարած լինելու դեպքում)» բառերով:

Հոդված 11. Եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասներորդ օրը և տարածվում է այն վեճերի վրա, որոնցով դեռևս հայցադիմում չի ներկայացվել դատարան:

ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԵՐՑՄԱՄԲ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ «ՀԱՇՏԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ (ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՅԻՆ ԿՈԴ՝ Կ-292-07.06.2022-ՊԻ-011/1), «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» (ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՅԻՆ ԿՈԴ՝ Կ-292¹-07.06.2022-ՊԻ-011/1), «ՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ (ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՅԻՆ ԿՈԴ՝ Կ-292²-07.06.2022-ՊԻ-011/1), ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ (ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՅԻՆ ԿՈԴ՝ Կ-292³-07.06.2022-ՊԻ-011/1), «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ (ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՅԻՆ ԿՈԴ՝ Կ-292⁴-07.06.2022-ՊԻ-011/1), «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» (ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՅԻՆ ԿՈԴ՝ Կ-292⁵-07.06.2022-ՊԻ-011/0) ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԻ

№	Առաջարկության (փոփոխության, լրացման) հեղինակը	Հոդվածը, կետը, որին վերաբերում է առաջարկությունը	Առաջարկություն (փոփոխություն, լրացում)	Առաջարկության վերաբերյալ հեղինակի (հիմնական զեկուցողի) եզրակացությունը	Առաջարկություններն ընդունելու կամ մերժելու վերաբերյալ հանձնաժողովի որոշումը
«Հաշտարարության մասին» օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ՝					
1.	Կառավարություն	Նախագծի 1-ին հոդվածի 1-ին կետ	Նախագծի 1-ին հոդվածի 1-ին կետում «բաժանման» բառից հետո լրացնել «երեխայի հետ շփմանը,	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:

			<p>դաստիարակությանն ու կրթությանը վերաբերող հարցերով» բառերը, իսկ «պարտադիր է,» բառից հետո լրացնել «, բացառությամբ սույն հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված դեպքերի» բառերը, «երեխայի մերձավոր ազգականների՝ երեխայի հետ շփվելու արգելքները վերացնելու» բառերը հանել: Նույն կետը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր նախադասությամբ.</p> <p>«Սույն մասով սահմանված դրույթի գործողությունը չի տարածվում Հայաստանի Հանրապետության ընտանեկան օրենսգրքի 54-րդ հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերով, 56-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, 57-58-րդ, 60-րդ հոդվածներով, 61-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, 62-63-րդ, 66-րդ հոդվածներով սահմանված գործերի նկատմամբ:»</p> <p>Լրացումների նպատակն է հստակեցնել ընտանեկան վեճերի այն շրջանակը, որոնց նկատմամբ սահմանված չէ պարտադիր հաշտարարության պահանջ:</p>		
2.	Կատավարություն	Նախագծի 3-րդ հոդված	<p>Նախագծի 3-րդ հոդվածով առաջարկվող «Հաշտարարության մասին» օրենքի (այսուհետ նաև՝ Օրենք) 5-րդ հոդվածը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 2.1-ին մասով.</p> <p>«2.1. Սույն օրենքի 17-րդ հոդվածի 3-րդ կամ 4-րդ մասերով</p>	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:

			<p>նախատեսված՝ համապատասխանաբար առանձնացված կամ հատուկ ցանկերում ընդգրկված հաշտարարները կարող են առանց հարգելի պատճառի առկայության հրաժարվել հաշտարարություն իրականացնելուց ոչ ավելի քան մեկ տարվա ընթացքում երեք անգամ:»:</p> <p>Նախագծի 3-րդ հոդվածի 3-րդ կետում «2-րդ» բառերից հետո լրացնել «և 2.1-ին» բառերը:</p> <p>Լրացման նպատակն է կարգավորել հատուկ կամ առանձնացված ցանկերում ընդգրկված հաշտարարների կողմից հաշտարարություն իրականացնելուց հրաժարման դեպքերը:</p>		
3.	Կառավարություն	Նախագծի 6-րդ հոդվածի 3-րդ կետ	<p>Նախագծի 6-րդ հոդվածի 3-րդ կետով առաջարկվող Օրենքի 9-րդ հոդվածում լրացվող 7.2-րդ մասում « ժամկետում,» բառից հետո լրացնել « արդարադատության նախարարի ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտով սահմանված կարգով» բառերը, ինչպես նաև հանել «անհապաղ» բառը:</p> <p>Փոփոխության նպատակն է հստակեցնել հաշտարարի թեկնածուի ընտրության կարգը:</p>	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:

4.	Կառավարություն	Նախագծի 9-րդ հոդվածի 1-ին կետ	Նախագծի 9-րդ հոդվածի 1-ին կետով առաջարկվող Օրենքի 11-րդ հոդվածի՝ նոր խմբագրությամբ շարադրվող 1-ին մասի 6-րդ կետում «փաստացի» բառը փոխարինել «առանց հարգելի պատճառի» բառերով, իսկ «կամ խուսափում» բառերը հանել: Նպատակը հաշտարարության ավարտման հիմքի հստակեցումն է:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:
5.	Կառավարություն	Նախագծի 9-րդ հոդվածի 3-րդ կետ	Նախագծի 9-րդ հոդվածի 3-րդ կետով առաջարկվող Օրենքի 11-րդ հոդվածի՝ նոր խմբագրությամբ շարադրվող 3-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «3. Հաշտարարության գործընթացն ավարտվում է ֆիզիկական անձ կողմերից մեկի մահվամբ կամ դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած վճռով մահացած ճանաչվելով կամ իրավաբանական անձ կողմի լուծարմամբ:»: Կարգավորման էությունը նույնն է պահպանվում, փոփոխության նպատակը հոդվածի դրույթների հստակեցումն է:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:

6.	Կառավարություն	Նախագծի 10-րդ հոդված	Նախագծի 10-րդ հոդվածով առաջարկվող Օրենքում լրացվող 11.2-րդ հոդվածի 2-րդ մասում «նաև» բառից հետո լրացնել «դիմումում նշված՝» բառերը: Նպատակն է հստակեցնել, որ տրամադրվող տվյալները կողմը նշում է դիմումի մեջ:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:
7.	Կառավարություն	Նախագծի 11-րդ հոդվածի 4-րդ կետ	Նախագծի 11-րդ հոդվածի 4-րդ կետով առաջակվող Օրենքի 12-րդ հոդվածում լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր 10-րդ մաս. «10. Երկու կողմի նախաձեռնությամբ հաշտարարության իրականացման դեպքում, եթե կողմերից մեկը սույն հոդվածի 9-րդ մասի իմաստով անվճարունակ ֆիզիկական անձ է, հաշտարարության մյուս կողմը չի ազատվում մինչև երկու ժամ իրականացվող հաշտարարության դիմաց հաշտարարին համամասնորեն վճարելու պարտականությունից:»: Կատարել հոդվածի համարակալման տեխնիկական փոփոխություններ: Նպատակն է հստակեցնել, որ համատեղ նախաձեռնության դեպքում վճարունակ կողմը չի ազատվում հաշտարարության համար համամասնորեն վճարելու պարտականությունից:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:

8.	Կառավարություն	Նախագծի 15-րդ և 16-րդ հոդվածներ	Նշված հոդվածներում «արդարադատության նախարարության պաշտոնական» բառերը փոխարինել «արդարադատության նախարարի կողմից սահմանված» բառերով՝ նկատի ունենալով, որ կայքը պետք է սահմանվի նախարարի ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտով:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:
9.	Կառավարություն	Նախագծի 16-րդ հոդված	Նախագծի 16-րդ հոդվածով առաջարկվող Օրենքի՝ նոր խմբագրությամբ շարադրվող 16-րդ հոդվածի 6-րդ մասում «օրվա ընթացքում» բառերից հետո լրացնել «որոշում կայացնելով» բառերը: Նպատակն է հստակեցնել նախարարին տրված լիազորությունը:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:
10.	Կառավարություն	Նախագծի 20-րդ հոդված	Նախագծի 20-րդ հոդվածով առաջարկվող Օրենքի՝ նոր խմբագրությամբ շարադրվող 21-րդ հոդվածի 2-րդ մասում «այդ մարմիններում աշխատում են առանց վարձատրության» բառերը փոխարինել «չեն վարձատրվում» բառերով՝ հաշվի առնելով անդամների կողմից իրականացվող գործառույթների բնույթը:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:

11.	Կառավարություն	Նախագծի 21-րդ հոդված	<p>Նախագծի 21-րդ հոդվածով առաջարկվող Օրենքում լրացվող 21.4-րդ հոդվածում լրացնել նոր 11-րդ մաս հետևյալ բովանդակությամբ.</p> <p>«11. Սույն հոդվածի 5-րդ և 10-րդ մասերով սահմանված դեպքերում տեղակալի բացակայության կամ լիազորությունների իրականացման անհնարինության դեպքում հաշտարարների ինքնակարգավորվող կազմակերպության նախագահի պարտականությունները կատարում է հաշտարարների ինքնակարգավորվող կազմակերպության խորհրդի անդամ չհանդիսացող տարիքով ավագ հաշտարարը:»</p> <p>Նպատակն է տեղակալի բացակայության դեպքում ապահովել ԻԿԿ նախագահի գործառույթների իրականացումը տարիքով ավագ հաշտարարի կողմից:</p>	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:
12.	Կառավարություն	Նախագծի 23-րդ հոդված	<p>Նախագծի 23-րդ հոդվածով առաջարկվող Օրենքում լրացվող 23.6-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-2-րդ կետերում «կարգապահական տույժի կիրառում» բառերը հանել՝ բառերի կրկնությունից խուսափելու նպատակով:</p>	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:

13.	Կատավարություն	Նախագծի 24-րդ հոդվածի 2-րդ, 5-րդ և 9-րդ մասեր	<p>Նախագծի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասում կատարել տեխնիկական բնույթի խմբագրում՝ «մասերի» բառը փոխարինել «կետերի» բառով, «ինչպես նաև Օրենքի 17-րդ հոդվածի 5-10-րդ մասերում Օրենքի 17-րդ հոդվածի 4-րդ մասի վերաբերյալ» բառերը հանել՝ միևնույն կարգավորման անհարկի կրկնությունից խուսափելու նպատակով, «մտնում» բառից հետո լրացնել «Օրենքի 17-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված հաշտարարների հատուկ ցանկը առնվազն 15 արտոնագրված հաշտարարով համալրվելու դեպքում, բայց ոչ շուտ քան» բառերը: Նպատակն է դրույթի ուժի մեջ մտնելը պայմանավորել արտոնագրված հաշտարարների թվով՝ պարտադիր հաշտարարության արդյունավետ իրականացման ապահովման նպատակով:</p> <p>Նախագծի 24-րդ հոդվածի 5-րդ մասում «վեց ամսվա» բառերը փոխարինել «մեկ տարվա» բառերով՝ վերապատրաստման գործընթացի առավել արդյունավետ կազմակերպման նպատակով:</p> <p>Նախագծի 24-րդ հոդվածի 9-րդ մասում «ստեղծումը» բառից հետո լրացնել «և գործարկումը» բառերը, իսկ «նշանակվում է» բառերից հետո լրացնել «արդարադատության նախարարի ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտով</p>	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:
-----	-----------------------	--	---	--	--------------

			սահմանված կարգով՝» բառերով: Նպատակը նախագծում սահմանված լիազորող նորմի հստակեցումն է:		
«Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ՝					
1.	Կառավարություն	Նախագծի 2-րդ հոդված	Նախագծի 2-րդ հոդվածը հանել՝ պայմանավորված Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության (այսուհետ նաև՝ Օրենսգիրք) օրենսգրքի 187-րդ հոդվածով սահմանված կարգավորման կրկնությամբ: Կատարել հոդվածների համարակալման տեխնիկական բնույթի փոփոխություններ:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:
2.	Կառավարություն	Նախագծի 8-րդ հոդված (նոր համարակալմամբ 7-րդ հոդված)	Նախագծի 8-րդ հոդվածի (նոր համարակալմամբ 7-րդ հոդված) 2-րդ կետում կատարել տեխնիկական բնույթի վրիպակի խմբագրում: Նույն հոդվածի 5-րդ կետով լրացվող 9-րդ մասում «դատարանը» բառից հետո լրացնել «, ստուգելով «Հաշտարարության մասին» օրենքի 9.1-ին հոդվածով նախատեսված փոխկապակցվածության հիմքերի կամ 9.1-ին հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հանգամանքների առկայության հանգամանքը,»	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:

			բառերը, իսկ «հաշտարարի» բառից հետո լրացնել «նոր» բառը: Նպատակն է սահմանել փոխկապակցվածության հիմքերի առկայությունը դատարանի կողմից ստուգելու հնարավորությունը:		
3.	Կատավարություն	Նախագծի նոր 9-րդ հոդված	Հոդվածի լրացմամբ պայմանավորված՝ նախագծի հոդվածների համարակալումը փոխել: Օրենսգրքի 192-րդ հոդվածի 4-րդ մասը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 8-րդ կետով. «Ց) «Հաշտարարության մասին» օրենքով սահմանված դեպքերում պետական բյուջեից կողմին վճարման ենթակա գումարի չափի վերաբերյալ:»: Լրացման նպատակն է սահմանել դատարանի իրավասությունը նշել պետական բյուջեից վճարման ենթակա գումարի չափը:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է:
«Պետական տուրքի մասին» օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքի նախագծի վերաբերյալ՝					
1.	Կատավարություն	Նախագծի 2-րդ հոդված	«30» թիվը փոխարինել «10» թվով: Նպատակն է նվազեցնել սահմանված պետական տուրքի չափը:	Ընդունվել է: Կատարվել է համապատասխան փոփոխություն:	Ընդունվել է: